

IZVJEŠĆE O RADU DRUŠTVA U 2012. GODINI

Primljeno: 11. XI. 2013.

ATLANTIDA ROJE
Držićeva 27
21000 Split, HR

DRUŠTVENE VIJESTI

Protekla je godina donijela neke pomake u radu Društva. Početkom drugog tromjesečja Predsjedništvo je jednoglasno prihvatilo Atlantidu Roje kao tajnicu Društva pa su se tako članovi koji su dijelili tajničke poslove mogli više posvetiti svojim resorima. Društvo otad ima dvije elektroničke adrese: društvo.prijatelja.kul.bastine@st.t-com.hr i kulturna.bastina.split@gmail.com, a krenulo se i u izradu *web* stranice. Pokrenuli smo tribine, angažirali se oko tematskih izleta, graditeljskog naslijeđa, izdavaštva, a svi skupa radimo na privlačenju mlađih ljudi sa svježijim idejama.

IZDAVAČKA DJELATNOST

Društvo nastavlja s tradicijom izdavanja časopisa *Kulturna baština*, pa je tako i 2012. godine izašao novi broj, 38. U njemu su iz pera domaćih i stranih stručnjaka uvršteni članci iz splitske prošlosti, arhitekture, likovnih umjetnosti, zaštite spomenika, uz osvrte i društvene vijesti. Sve članke su recenzirali znanstvenici specijalizirani za pojedino područje. Časopis sadrži trinaest radova koji su i bogato ilustrirani.

Predstavljanje časopisa moralo se prebaciti na sam početak 2013. godine, 17. siječnja. Svečanost je održana u Muzeju grada Splita, u prelijepoj Go-

tičkoj dvorani, a prisustvovao je velik broj građana. Uvodnu su riječ održali predsjednik Društva Ante Sapunar te glavni urednik dr. sc. Stanko Piplović, a prigodnu riječ održao je prof. dr. sc. Joško Belamarić.

Glazbena škola *Josip Hatze* izišla nam je u susret te upriličila lijep prigodni koncert. Svirale su nam mlade glazbenice Zrinka Bakić na mandolini i Sara Korač na harfi, uz ravnanje profesorica Lovorke Begović i Ivane Kenk Kalebić.

FINANCIJSKO IZVJEŠĆE ZA 2012. GODINU

Koncem 2012. godine ostvaren je manjak prihoda nad rashodima. Iskazani manjak prihoda u svakoj godini pokriven je saldonom fonda, tako da na kraju promatranog razdoblja, tj. na dan 31. 12. 2012. Društvo raspolaže viškom prihoda, koje se sastoji od viška prihoda u 2009. godini i salda fonda Društva iz prethodnih godina. Od ukupno ostvarenih prihoda u 2012. godini, 57,98 % iznose prihodi od donacija iz gradskog i županijskog proračuna. Posebno naglašavam da su temeljna financijska izvješća, Bilanca, Račun prihoda i rashoda (izdataka) zajedno s Bilješkama uz financijska izvješća, na vrijeme sačinjeni i predani Državnom uredu za reviziju, a statistička izvješća, tromjesečna i godišnja, predana su nadležnoj FINA-i u zakonski utvrđenom roku.

MARULIĆEVI DANI

Kao svake godine i ove smo godine za vrijeme Marulićevih dana položili vijenac na grob Marka Marulića u crkvi sv. Frane na Obali, gdje je uz euharistijsko slavlje predsjednik Društva Ante Sapunar održao veoma lijep govor, koji je izazvao spontani aplauz nazočnih vjernika i članova Društva.

ČLANSTVO

Naša aktivna članica Desa Pocrnić obavila je malu reviziju članstva te smo primijetili da je broj članova u opadanju. Uočljivo je kako nam nedostaje mlađa populacija te ljudi koji su spremni svoje vrijeme aktivno pokloniti Društvu, kako bismo svi zajedno mogli još više raditi na očuvanju naše baštine.

IZLETI

U 2012. godini naša je članica Snježana Kuvačić organizirala pet izleta, od kojih jedan i izvan naše zemlje:

- 1) Jednodnevni izlet u Zagreb 24. 3. 2012. u posjet izložbi Celestina Medovića. Na izlet je pošlo 40 članova Društva. Vodila je Snježana Kuvačić te kustos Muzeja.
- 2) Jednodnevni izlet na Ramsko jezero i u Mostar 28. 4. 2012., također sa 40 članova, a vodič je bio Veljko Uvodić, dok je o povijesti Male braće i crkve u Rami govorio fratar koji nas je proveo kroz kompleks crkve.
- 3) Na jednodnevnom izletu u Poljica 26. 5. 2012. bilo je 35 članova. Skupinu je vodila Snježana Kuvačić.
- 4) Izlet u Istanbul 5. 10. 2012. trajao je četiri dana, a vodič nam je bila gospođa iz agencije *Putokazi* koja je organizirala putovanje za Društvo. Izlet je bio veoma lijep jer je povezo početak popularne TV-serije o Sulejmanu Veličanstvenom sa stvarnim ambijentom pa je doživljaj bio jedinstven.
- 5) Dvodnevni izlet u Zagreb 8. 12. 2012. na veoma lijepu izložbu minijatura Julija Klovića te šetnja Zagrebom u pratnji Marije Jurić Zagorke. Dakako, radi se o kostimiranoj glumici koja je vrlo plastično dočarala život te iznimne žene, novinarkе, književnice i feministkinje. Članova je bilo 40, a vodič je bio Željko Uvodić, vlasnik agencije *Putokazi*, koja je organizirala ovaj izlet.

GRADITELJSKO NASLIJEĐE

Pismo ministrici kulture

Ministrici kulture prof. dr. Andrei Zlatar Violić na početku njezinog mandata Društvo prijatelja kulturne baštine (dalje: DPKB) uputilo je pismo, kako bismo je upoznali s važnim problemima, koji se kao neriješeni provlače dulje vrijeme. To su:

- pitanje obnove Monumentalne fontane
- neopravdano smanjenje granica Zona A i B
- zapostavljanje važnosti *Prijedloga mjera za unaprjeđenje funkcioniranja prostornih dijelova i urbane opreme Rive* koji je izradila Radna skupina za Rivu 5. ožujka 2008. godine,
- neriješeni predmet kod Ustavnog suda (zaprimljen 18. 6. 2007.) za ocjenu suglasnosti *Odluke o izmjenama i dopunama PUP-a povijesne jezgre grada*

Splita s Odlukom o usvajanju GUP-a. Ustavni sud je obavijestio DPKB da je Rješenjem od 5. ožujka 2012. taj predmet kao neriješen ustupio Visokom upravnom sudu. Tako ni nakon više od šest godine predmet nije riješen.

Splitska Riva

Nakon ovog pisma pomoćnik ministrice kulture Zlatko Uzelac aktualizirao je dio prijedloga i rješenja opisanih i zatraženih od Radne skupine za Rivu u *Prijedlogu mjera za unaprjeđenje funkcioniranja...* Posebno je naglasio *vješala koja nagrđuju možda najvrjedniju spomeničku baštinu u Hrvatskoj*, te je najavio potrebu njihova uklanjanja. Uostalom, nosači tendi nisu ni izvedeni prema idejnom rješenju. Njegova izjava isprovocirala je Udruženje hrvatskih arhitekata (UHA) i Hrvatsku komoru arhitekata (HKA), koji su se obratili ministrici kulture, braneći autorsko djelo i pravo projektanata Studija 3 LHD. DPKB je svojim priopćenjem podržalo stavove Zlatka Uzelca, a posebnim se pismom obratilo UHA-u i HKA-u, argumentirano osporavajući neke dijelove iz njihova priopćenja. Međutim, nedugo nakon toga Zlatko Uzelac je na zatvorenom sastanku Vlade razriješen dužnosti pa se aktivnost, koja je s njim započela, smanjila.

DPKB je u veljači 2012. zatražilo od zamjenika gradonačelnika J. Šundova da se Prijedlog Radne skupine za Rivu aktivira i raspravi jer je od 2008. praktički stavljen *ad acta*. U lipnju mu se DPKB ponovno pismeno obratilo, i to nakon njegova sastanka s pročelnicima u Banovini, kada su raspravili o problemima Rive. Tada je izjavio da se neće moći ništa izvesti bez suglasnosti autora Studija 3 LHD, s čime se DPKB načelno ne slaže. No zaključci s tog sastanka nisu uopće dostavljeni DPKB-u premda je to bio jedan od njihovih zaključaka.

Zaštićene Zone A i B

DPKB je 7. rujna 2012. uputilo zahtjev Upravi za zaštitu kulturne baštine Konzervatorskom odjelu u Splitu za povrat granica Zona A i B na one kakve su bile prije Rješenja od 22. listopada 2010. Konačno je Ministarstvo kulture, Uprava za zaštitu kulturne baštine Rješenjem od 13. studenoga 2012. vratilo granice Zona A na one prije Rješenja od 22. listopada 2010., ali je Zona B ostala znatno reducirana. Treba napomenuti da je DPKB 24. 11. 2011. uputilo primjedbe na *Prijedlog ciljanih izmjena i dopuna GUP-a Splita*, a da Upravni odjel za urbanizam, graditeljstvo i zaštitu okoliša u svojem odgovoru od 2. 2.

2012. ni jednu primjedbu nije prihvatio, pravdajući se da su ciljane izmjene izrađene temeljem Rješenja Ministarstva kulture.

Uporabna dozvola za splitsku Rivu

Od zamjenika gradonačelnika J. Šundova i Upravnog odjela za urbanizam, graditeljstvo i zaštitu okoliša grada Splita DPKB je zatražilo dostavu vjerodostojnog primjerka pravomoćne uporabne dozvole za Rivu, jer raspolaže primjerkom izdanim 5. 6. 2007., ali bez službenih oznaka. Nakon toga Društvo je dobilo službeno opremljenu pravomoćnu uporabnu dozvolu. Međutim, naknadno, i to nakon više od godine dana, a temeljem primjedaba Državne revizije za 2007., koje su uručene gradskoj vlasti 25. srpnja 2008., Gradsko poglavarstvo (25. 9. 2008.) i Gradsko vijeće (7. 10. 2008) zaključili su da uporabna dozvola nema status pravomoćnosti te da se ona mora donijeti.¹ Zbog toga je DPKB zatražilo od Državne revizije očitovanje u kojem se na kraju navodi: *Pri obavljanju revizije Ured nije dobio od Grada dokaze iz kojih bi bilo vidljivo da su nedostaci utvrđeni zapisnikom otklonjeni. Na opis činjeničnog stanja vezano za rekonstrukciju središnjeg trga zakonski predstavnik nije imao primjedbi, a u povodu rasprave o Izvješću o obavljenoj reviziji gradsko vijeće je naložilo da se poduzmu mjere za otklanjanje nepravilnosti.*²

Zahtjev Povjerenstvu za izradu Plana upravljanja povijesnom jezgrom Splita i Plana upravljanja podrumima Dioklecijanove palače

U kolovozu 2012. godine DPKB je zatražilo od zamjenice gradonačelnika Anđelke Visković da kao predsjednica Povjerenstva za izradu nacрта prijedloga Plana upravljanja povijesnom jezgrom Splita i Plana upravljanja podrumima Dioklecijanove palače, stavi na dnevni red sjednice pet točaka navedenih u tekstu pod naslovom: *Izrada plana upravljanja povijesnom jezgrom u odnosu na aktualna zbivanja.* Naime, smatralo se da se neriješeni i novonastali problemi moraju razmatrati te rješenja predlagati usporedo s izradom prijedloga Plana upravljanja ... jer bi u suprotnom mogle nastati nepopravljive štete. Te točke su: Ciljane izmjene i dopune GUP-a, Realizacija Gradskog projekta br. 1 Gradska luka - Zapadna obala, Provođenje anketnog natječaja za Gradski projekt br. 2 Gradska luka - Istočna obala, najava preoblikovanja prostornih dijelova i urbane opreme Rive i Planiranje izgradnje između Hrvojeve ulice, usjeka pruge, bastiona Contarini i Pazara. Povjerenstvo je o tome raspravilo i dio zaključaka prihvatilo na 4. sjednici Povjerenstva 24. listopada 2012., a ostalo početkom 2013., na 5. i 6. sjednici.³

Sustipan - Opis dobra

Uvidom u Registar kulturnih dobara Ministarstva kulture viđeno je da je Park šuma Marjan predstavljena sa 16 povijesnih artefakata i da je među njima nepotpuna pozornost pripisana *Kulturno-povijesnoj cjelini poluotoka Sustjepan sa crkvom sv. Stjepana* u kojoj se uopće ne spominje groblje. DPKB je zbog toga Ministarstvu kulture 21. svibnja 2012. uputilo zahtjev s dokumentiranim obrazloženjem za nadopunu opisa kulturnog dobra. Nakon toga Opis dobra dopunjen je šturim podacima na dva mjesta, i to u početku: *Cjelina istaknutih ambijentalnih, kulturno-povijesnih i memorijalnih vrijednosti s ostacima gradskog groblja i...* te blizu samog kraja Opisa: *Godine 1826. na Sustjepanu je uređeno prvo gradsko groblje izvan gradskih zidina, koje je 1958. preneseno na Lovrinac.* Premda je naš zahtjev usvojen, smatramo da je ovaj kulturni i neprocjenjivo važan prostor u kojemu su još uvijek skrivene kosti od nekoliko desetaka tisuća pokojnika zaslužio koju rečenicu više, jer već sadašnje generacije o tome znaju malo, a buduće neće znati ništa.

TRIBINE

Ove godine smo ponovo počeli program tribina. Helga Zglav – Martinac osmislila je program tribina pod nazivom TRIBAŠ, kao kratice dviju riječi -TRIBine BAŠtine. Tribine su bile vrlo posjećene.

1) Tribina na temu *Keramičko posuđe iz otpadne jame u hodniku H5 Dioklecijanovih podruma – istraživanje 2009. Godine - odlagalište otpada dragocjeni izvor upoznavanja prošlosti.*

2) *Gaius Aurelius Valerius Diocletianus Pius Felix Invictus Augustus i njegova palača u Splitu.* Predavanje i posjet Muzeju grada, gdje je održana izložba o rimskom imperatoru koji je *okamenio* grad. Stručno vodstvo Jelene Marušić magistrice povijesti, muzejske pedagoginje volonterke u Muzeju grada Splita.

3) Zeman uz Sv. Martina. *Sv. Martin na Port Auri, u povodu obilježavanja blagdana sv. Martina.* Uz stručno vodstvo obišli smo crkvicu sv. Martina nad propugnakulom Zlatnih vrata Dioklecijanove palače, koja se ondje ugnijezdila od najranijih početaka kršćanstva, u tadašnjoj rimskoj poganskoj palači.

4) Predavanje *Ko to more platit* Helge Zglav Martinac na temu starih recepata iz antičkih vremena, o gozbama antike preko srednjeg vijeka pa do naših dana.

- 5) Predavanje *Istanbul veličanstveni* održao je Mate Kuvačić – Ižepa o putopisnim zapisima s putovanja našeg Društva u Istanbul.
- 6) Zeman uz Sv. Nikolu. *Tribina u povodu Sv. Nikole* održana je u svetištu Gospe od Pojišana. Predavanje pod nazivom *ITER TUTUM – Sv. Nikola, daj nam siguran put i mirno more* održao je Mladen Ruso, kapetan duge plovidbe. Nakon predavanja ušli smo u crkvu, gdje smo razgledali oltar posvećen sv. Nikoli i zavjetne darove pomoraca koji se čuvaju u svetištu.
- 7) Zeman uz Sv. Lucu. Peripter katedrale u Splitu. Tema: *Arheološka istraživanja periptera Dioklecijanove palače*. Članovi Društva su pošli do katedrale, gdje nas je dočekala konzervatorica dr. sc. Vanja Kovačić. Provela nas je oko katedrale te kroz zvonik do skela koje su podignute kako bi se laserski očistila kupola katedrale. Prošli smo kroz usko kameno stubište oko kupole te smo pogledali funeralni friz oko kupole koji je slabo uočljiv sa dna katedrale.
- 8) Predavanje *Voštani Isusić u splitskim božićnim jaslama*. Predavanje je održala Vjekoslava Sokol, muzejska savjetnica u mirovini, u POUS-u.
- 9) U POUS-u je održan i *Božićni baštinski tratamenat*, koji je imao bogat program i stol koji su kreirali članovi Društva i naši gosti. Sanja Acalija, viša kustosica Muzeja grada Kaštela, održala je izložbu *Božić u Kaštelima*, a Ana Domančić (flauta), Evgenije Epshtein (violina) te Wladimir Kossjanenko (viola) odsvirali su nam *Serenadu za flautu, violinu i violu u D-duru* op. 25 Ludwiga van Beethovena. To je ujedno bilo i naše zadnje druženje u 2012. godini.

BILJEŠKE

- ¹ Izvješće o obavljenoj reviziji financijskih izvještaja i poslovanja Grada Splita za 2007. godinu od 25. 7. 2007.
- ² Zapisnik o tehničkom pregledu, rekonstruiranog i urbano opremljenog dijela splitske Rive na kat. čest. zem..... Klasa UP/I-361-05/07-01/00034 od 30. 4. 2007.
- ³ Zaključak 4. sjednice održane 24. listopada 2012.: Povjerenstvo utvrđuje osnovna načela i polazišta pri izradi Nacrta prijedloga Plana upravljanja povijesnom jezgrom Splita i Plana upravljanja podrumima Dioklecijanove palače kako slijedi:
 - a) U području stare gradske jezgre treba širiti područja pješačkih zona, a promet motornim vozilima smanjiti na nužnu razinu do njegovog isključenja.

U svrhu provedbe utvrđenog načela i polazišta Povjerenstvo očekuje da nadležna tijela isti uvažavaju i implementiraju u urbanističkim planovima i prostornim planovima, pri izradi studija, u tekstovima natječaja i ostalim postupcima, te pri izradi akata i provedbi postupaka.

b) Parkirališna i garažna mjesta treba planirati izvan zone A obuhvata.

U svrhu provedbe utvrđenog načela i polazišta Povjerenstvo predlaže iniciranje postupka pred nadležnim tijelom za izmjenu prostorno-planske dokumentacije.

Povjerenstvo će zatražiti od Ministarstva kulture Republike Hrvatske dostavu izvješća i mišljenja ICOMOS-a o projektu izgradnje na lokaciji Bedem Contarini i njegov utjecaj na zaštićenu kulturnu baštinu UNESCO-a.

Dio Zaključaka 5. i 6. sjednice Povjerenstva... (održane 17. 1. i 19. 2. 2013.godine):

1) Povjerenstvo prihvaća izmjenu točke 2. Prijedloga Zaključaka s 5. sjednice Povjerenstva te utvrđuje da ista nakon izmjene glasi: Povjerenstvo predlaže Gradskom vijeću i stručnim službama Grada Splita pokretanje postupka za uređenje cjelovitog prostora Rive kako bi se definitivno dobilo konačno idejno rješenje s odgovorima na brojna otvorena pitanja sukladno *Prijedlogu mjera za unapređenje funkcioniranja prostornih dijelova i urbane opreme Rive od 5.ožujka 2008.*

2) Povjerenstvo predlaže da koordinacija udruga i Grad Split organiziraju okrugli stol i tribinu na temu Istočne obale-integriranje s gradskom jezgrom, na kojem okruglom stolu će sudjelovati predstavnik Ministarstva kulture RH, predstavnik Grada Splita, predstavnik Koordinacije udruga, predstavnik Hrvatskih željeznica, predstavnik Lučke uprave Split, jedan od autora prometne studije grada Splita, diplomirani inženjer prometa i diplomirani sociolog, odnosno magistar sociologije.

Slika 1 i 2. Članovi Društva na izletu u Tursku.

